

Seat No. : _____

XP-105

B.A. Sem.-II
April-2013

Sanskrit
(Compulsory)
(मध्यमव्यायोगः)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

१. (अ) मध्यमव्यायोगनी आधार सामग्री अने भासे करेलां परिवर्तनो वर्णवो. ७
1. (A) Discuss the sources of Madhyamavyayoga and show the changes made by Bhasa therein. 7

अथवा/OR

नीचेनी टूंकनोंध लपो :

Write a short notes on the following topics :

- (१) केशवदासनुं पात्र
(1) Character of केशवदास.
(२) भासनुं जिवन
(2) Life of Bhasa.
- (ब) नीचेनाभांथी कोर्धपण भे श्लोकोनो अनुवाद करो : ४
(B) Translate any two of the following verses : 4
- (१) ग्रहयुगल-निभाक्षः पीन-विस्तीर्ण-वक्षाः
कनक-कपिल-केशः पीत-कौशेय-वासाः ।
तिमिर-निवह-वर्णः पाण्डरोद्वृत्त-दंष्ट्रो
नव इव जलगर्भो लीयमानेन्दुलेखः ॥
- (२) युद्धप्रियाश्च शरणागतवत्सलाश्च
दीनेषु पक्षपतिताः कृतसाहसाश्च ।
एवंविधप्रतिभयाकृतिचेष्टितानां
दण्डं यथार्हमिह धारयितुं समर्थाः ॥
- (३) खगशत-विरुते विरोति तारं
द्रुमगहने दृढसङ्कटे वनेऽस्मिन् ।
जनयति च मनोज्वरं स्वरोऽयं
बहुसदृशो हि धनञ्जय-स्वरस्य ॥
- (४) माता किल मनुष्याणां दैवतानां च दैवतम् ।
मातुराज्ञां पुरस्कृत्य वयमेतां दशां गताः ॥
- (क) नीचेनाभांथी कोर्धपण भे संसंदर्भ लपो : ३
(C) Explain with reference to context any two : 3
- (१) पुत्र ! निर्वेदप्रत्यर्थिनी खलु प्रार्थना ।
(२) पित्रोरनिष्टः कस्येदानीं प्रियः ।
(३) भीतानाम् आयुधं गृहीतम् ।
(४) जात्या राक्षसी, न तु समुदाचारेण ।

૨. (અ) ભાસનું નાટ્યકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૭
 2. (A) Evaluate Bhasa as a dramatist. 7

અથવા/OR

ભીમનું પાત્રાલેખન કરો.

Character of Bhima.

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ટૂંકનોંધ લખો : ૪

- (B) Write short note on any **one** : 4

(૧) મધ્યમવ્યાયોગ-શીર્ષક (૨) ભાસનો સમય

(1) The title-Madhyamavyayoga (2) Bhasa's Period

- (ક) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો : ૩

- (C) Write answers of any **three** : 3

(૧) ભાસનાં નાટકો ક્યાંથી મળી આવ્યાં ?

(1) From where were Bhasa's plays found ?

(૨) કેશવદાસને ઘટોત્કચની વાણી કેવી જણાય છે ?

(2) How does Keshavdas find Ghatotkacha's speech ?

(૩) પાંડવોના આશ્રમની રક્ષા કોણ કરી રહ્યું હતું ?

(3) Who is protecting the ashram of the Pandavas ?

(૪) મધ્યમપુત્રને છેલ્લે શી ઈચ્છા થાય છે ?

(4) What was Madhyamputra's last wish ?

૩. (અ) ભાસના મહાભારત પર આધારિત નાટકોનો ટૂંકમાં પરિચય કરાવો. ૭

3. (A) Write a brief note on Bhasa's plays based on the Mahabharat. 7

અથવા/OR

વ્યાયોગનાં લક્ષણો આપીને મધ્યમવ્યાયોગનું વ્યાયોગ તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

Give the characteristics of a Vyayoga and justify our play as a Vyayoga of Madhyamvyayog.

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ટૂંકનોંધ લખો : ૪

- (B) Write short note on any **one** : 4

(૧) અભિષેક નાટક

(૨) પ્રતિમાનાટક

- (ક) એક વાક્યમાં જવાબ લખો : (કોઈપણ ત્રણ) ૩

- (C) Answers in **one** sentence : (any **three**) 3

(૧) ભાસને મધ્યમવ્યાયોગની પ્રેરણા ક્યાંથી મળી ?

(1) What inspired Bhasa to writ Madhyamvyayoga ?

(૨) ભાસનાં નાટકોના પ્રથમ સંપાદક કોણ હતા ?

(2) Who was the first editor of Bhasa's Plays ?

(૩) ભાસે મહાભારત પર આધારિત કેટલાં રૂપકો રચ્યાં છે ?

(3) How many rupakas on the Mahabharat has Bhasa composed ?

(૪) ભાસના નામે કુલ કેટલા નાટકો છે ?

(4) How many play's are credited to Bhasa ?

૪. (અ) 'ભાસ-સમસ્યા' અંગે અનુકૂળ પક્ષની દલીલો વર્ણવો. ૭
4. (A) Discuss the arguments in favour of the Bhasa-Samasya. 7
- અથવા/OR**
- 'ભાસ-સમસ્યા' અંગે પ્રતિકૂળ પક્ષની દલીલો વર્ણવો. ૭
- Discuss the arguments against Bhasa-Samasya. 7
- (બ) મધ્યમવ્યાયોગમાં રસ નિરૂપણ. ૪
- (B) Discuss the presentation of the rasa in Madhyamvyayoga. 4
- અથવા/OR**
- મધ્યમ વ્યાયોગમાં મધ્યમ (બ્રાહ્મણ પુત્ર)ની ત્યાગભાવના.
Sence of Sacrifice of Madhyamputra in Madhyamvyayoga.
- (ક) એક વાક્યમાં જવાબ લખો : (કોઈપણ ત્રણ) ૩
- (C) Answers in **one** sentences : (any **three**) 3
- (૧) ભાસ-સમસ્યા એટલે શું ?
(1) What is Bhasa-Samasya ?
- (૨) ભાસના કયા નાટકને અગ્નિ બાળી શક્યો નહીં ?
(2) Which is the play of Bhasa the fire could not destroy ?
- (૩) નાટ્યશાસ્ત્રમાં મનાઈ ફરમાવી હોય છતાં કયા દૃશ્યો ભાસ રંગભૂમિ ઉપર દર્શાવે છે ?
(3) Which scenes prohibited by Natyashastra are presented in stage by Bhasa ?
- (૪) ભાસના નાટકોમાં આરંભે પ્રસ્તાવનાને બદલે કયો શબ્દ વપરાયો છે ?
(4) Which word does Bhasa use instead of Prastavana ?
૫. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૭
5. (A) Answers the following questions : 7
- (૧) ભાસને વિષ્ણુભક્ત કેમ માનવામાં આવે છે ?
(1) Why is Bhasa considered Vishnubhakta ?
- (૨) ઘટોત્કચે કોના કહેવાથી બ્રાહ્મણ કુટુંબને પકડયું હતું ?
(2) On whose bidding did Ghatotkach capture the Brahmin family ?
- (૩) મધ્યમ-મધ્યમ એવી બૂમો કોણ પાડે છે ?
(3) Who gives out the cries 'Madhyam-Madhyam' ?
- (૪) કુટુંબના રક્ષણ માટે કોણ-કોણ તૈયાર થાય છે ?
(4) Who shows radiness for the protection of the family ?
- (૫) કુટુંબને આપત્તિમાંથી કોણ બચાવે છે ?
(5) Who saves the family from catastrophe ?
- (૬) પાંડવો કોના આશ્રમમાં ગયા હતાં ?
(6) Whose Ashram did Pandavas visit ?
- (૭) ઘટોત્કચ ભીમને કયા પાશથી બાંધે છે ?
(7) With which kind of bond does Ghatotkach capture Bheem ?

- (બ) નીચેના વાક્યો સાચા (✓) છે કે ખોટા (x) તે લખો : ૪
- (B) State whether the following sentences are true or false : 4
- (૧) મધ્યમવ્યાયોગ રામાયણ પર આધારિત છે.
- (1) Madhyamavyayoga is based on the Ramayana.
- (૨) મધ્યમવ્યાયોગનું એક સ્રોત શુન:શેપ આખ્યાન છે.
- (2) Madhyamavyayoga has drawn inspiration from the shunahshepakhyan.
- (૩) ભીમ બ્રાહ્મણ કુટુંબને ત્રાસ આપે છે.
- (3) Bhim harass the Brahmin family.
- (૪) ઘટોત્કચ પોતાના આહાર માટે મધ્યમ પુત્રને લઈ જાય છે.
- (4) Ghatotkach abducts Madhyamputras for his food.
- (ક) જોડકાં જોડો : ૩
- (C) Match the column : 3

A

B

- (૧) ઘટોત્કચ: (૧) કૈશવદાસ: ।
- (૨) બ્રાહ્મણ: (૨) વ્યાયુજ્યન્તેઽસ્મિન્ બહવ પુરુષા: ઇતિ ।
- (૩) વ્યાયોગ: (૩) કલભ-દશન-દંષ્ટ્રો ।
- (૪) વિષ્ણુભક્ત:
-